Rok XV. Lwów, dnia 15. listopada 1928 Nr. 13-21.

# POWSZECHNA GAZETA MŁYNARSKA

ORGAN „KOŁA MŁYNARZY"

Redakcja i Administracja: Lwów, ul. Boimów I. 3. — Telefon 148. — P. K. O. Nr. 142.326.

Wychodzi dwa razy miesięcznie. Redakcja rękopisów nie zwraca.

PRENUMERATA: kwartalna dla członków 3 zł. dla niečzłonków 5 zł. Numer pojedynczy 1 zł.

## Od Redakcji.

*Po krótkotrwałej a niezależnej od nas przerwie w wydawnictwie gazety, powróciliśmy do dalszej intenzywnej w tym kierunku pracy.*

*Wiele już razy apelowaliśmy do ogółu młynarzy, by zechcieli z nami w tej pracy współdziałać, niestety słabym tylko echem odbiło się nasze wołanie! — Wszak przez głośne i jawne wypowiadanie swych spostrzeżeń i uwag w dziedzinie młynarstwa wiele skorzystać możemy. Często bowiem nie w jednym wypadku, staje młynarz bezradny, a jakże truano nieraz wyjechać, by osobiście w sprawie go obchodzącej móc pogadać. I tutaj właśnie mamy łatwość rozwiązania, w prenumeracie gazety. Dzisiaj pisze do Redakcji, a już w następnym numerze mam odpowiedź na trudne samemu ao rozwiązania pytanie! W własnym zatem choćby interesie prenumerujmy i z uwagą czytajmy podane nam przez Redakcję wiadomości, jak również podajmy własne uwagi!*

*W związku z wydanem przez Rząd rozporządzeniem co do przemiału — prosimy bezwzględnie o ogólne i lojalne zajęcie stanowiska, zdając sobie z tego sprawę, że w wielkiej mierze przyczyniamy się do zrównowarzenia bilansu handlowego.*

## Poprawa

### handlowej wartości mąki zbożowej systemem Dollingera

przy użyciu tylko powietrza i prądu elektrycznego.

Ze względu na to, że ocena handlowa mąki zbożowej normuje się przeważnie tylko podług jej białości i przydatności do wypieku, od dłuższego już czasu stosowane są sposoby sztucznego bielenia mąki mające równocześnie na celu nadanie jej własności większego przypieku i zwiększenia objętości pieczywa, równoznacznego z pulchnością.

Zadanie to znalazło jedynie racjonalne i w praktyce niezawodne rozwiązanie w zastosowaniu metody Dollingera, która pozwala na osiągnięcie powyższych zalet bez wywarcia jakiegokolwiek ujemnego wpływu na mąkę, tak pod względem chemicznym, biologicznym, jak i zdrowotnym. W celu zapobiegania tego rodzaju zmianom właściwości mąki, istnieją w różnych krajach, np. we Francji i w Belgji, specjalne ustawy, zabraniające wszelkich zabiegów chemicznych, co doprowadziło tamże do wielkiego rozpowszechnienia systemu Dollingera.

Dzięki zaś daleko idącym ulepszeniom, niezrównanej prostocie, oraz nadzwyczaj niskim kosztom eksploatacyjnym, system ten, wypierając inne, rozpowszechnił się we wszystkich krajach.

Poprawa wartości handlowej mąki zbożowej systemem Dollingera polega w zasadzie swej na spalaniu w świetlnym łuku iskry elektrycznej tlenu atmosferycznego, który, wchodząc przytem w związek chemiczny z azotem powietrznym, wywiera pożądany wpływ na mąkę, polegający głównie na tem, że barwnik, zw. karotyną, zawarty w tłuszczu ziarnowym, wchłaniając w siebie tlen, zmienia się na bezbarwny kwas karotynowy; potrzebny zatem czynnik do polepszenia mąki wytwarza się tu wyłącznie z czystego powietrza pod działaniem prądu o wysokiem napięciu

Powolny proces oksydacji karotyny ma również miejsce w małym stopniu przy dłuższem przechowywaniu mąki, zwiększając jej zdolność wypiekową. W systemie Dollingera czas trwania tego tak pożądanego procesu skraca się do kilku sekund.

Całe urządzenie składa się z kompresora, ścieśniającego powietrze, ze zbiornika ścieśnionego powietrza, z dynamo, wytwarzającej prąd elektryczny, z transformatora, przetwarzającego prąd z dynamo na prąd o wysokiem napięciu, z właściwego aparatu, w którym specjalny przyrząd rozdmuchowy skierowuje płynący ze zbiornika prąd powietrzny w sferę działania iskry elektrycznej, oraz z tablicy rozdzielczej.

Wytwarzany w aparacie gaz dostaje się do ślimacznicy mącznej za pośrednictwem przewodu aluminjowego. Całe urządzenie wymaga bardzo mało miej-

sca, łatwe jest do zainstalowania i wymaga zaledwie około 0,2 konia mechanicznego do popędu kompresora, a 0,5—1,0 konia mech. do popędu dynamo. Jeżeli dany młyn rozporządza stałym prądem, to zamiast dynamo stosuje się przetwornicę, zmieniającą stały prąd na zmienny.

Poprawę wartości handlowej mąki systemem Dollingera osiąga się z równem powodzeniem, przy wszelkich rodzajach mąk pszennych i żytnich. Przytem zwiększa się przypiek 3—5%, objętość pieczywa żytniego 3—6%, a pieczywa pszennego 6—10%. Zwiększenie stopnia białości mąki wynosi 2—5%; tak np. wymieszana z danego przemiału mąka 65%, po bieleniu osiąga białość wymieszanej mąki z tego samego przemiału na 63—60%.

Bielenie tego rodzaju wywiera jeszcze jeden bardzo korzystny wpływ na mąkę; jest nim sterelizacja wskutek pobocznie wytwarzającego się ozonu. Sterelizacja ta zapobiega ujemnym objawom przy starzeniu się mąki, jak kwaśnienie, tęchnienie i grudkowanie się, robi ją zatem zdatniejszą do długiego magazynowania.

Wielka sprawność agregatu Dollingera, w porównaniu z innymi tego rodzaju systemami polega na takiem ukształtowaniu drogi iskrowej w łuku świetlnym, przy którem osiąga się najwyższy spółczynnik dla wytwarzającego się tu tlenku azotu i azonu.

System Dollingera mechanizuje całkowicie proces uszlachetniania mąki. Zautomatyzowanie tego rodzaju usuwa ryzyko zepsucia mąki, może być stosowany bez wyjątku do każdego rodzaju i gatunku mąki.

Aparaty Dollingera są tak wyregulowane, że mąka osiąga piękny i jasny odcień, a żółtawe zabarwienie jej może być dowolnie zachowane.

Dzięki zastosowaniu kurka różniczkowego, według patentu Brabendera, regulacja stopnia poprawy mąki nie przedstawia tu żadnej trudności.

Prócz zabielenia następuje znaczna poprawa gatunkowości mąki tego rodzaju, że zwykle potrzebne dłuższe przechowywanie jej przed użyciem, staje się zbytecznem.

Cały proces odbywa się przy użyciu jedynie powietrza i prądu elektrycznego. Jeden kilowat-godzina wystarcza na 5000—6000 kg mąki, t. j. 5—10 razy więcej, aniżeli przy innych systemach.

Elektryczny aparat Dollingera jest jedynym tego rodzaju, odpowiadającym całkowicie najostrzejszym przepisom towarzystw ubezpieczeniowych, ponieważ nie posiada żadnych urządzeń regulacyjnych, skłonnych do wytwarzania iskier elektrycznych, któreby mogły spowodować wybuch pyłu mącznego.

Żaden z chemicznych systemów, pomijając wyższe bez porównania koszta ich stosowania, nie daje tak korzystnych wyników, jakie osiąga się tą metodą elektryczną.

Aparaty Dollingera mają samoczynne wyłączniki, zabezpieczające je od wszelkiego rodzaju przypadkowych uszkodzeń, oraz urządzenia, sygnalizujące na odległość nieczynność aparatu.

System Dollingera pozwala na indywidualne traktowanie różnych gatunków mąk, stosownie do ich właściwości, stopnia wymiału, przeznaczenia, oraz miejscowych warunków.

Celem zainteresowania tą sprawą ogół młynarstwa, redakcja będzie udzielać wszelkich w tym kierunku informacji.

---

## Zarządzenia w sprawie przemiału żyta i pszenicy.

Na podstawie rozporządzenia ministra Spraw Wewnętrznych wszedł w życie z dniem 20 października 1928 r. zakaz przemiału żyta na mąkę o wyższym procencie aniżeli 70%, jako gatunku najwyższego. Z dniem zaś 12 listopada 1928 r. wchodzi w życie zakaz przemiału pszenicy na mąkę o wyższym procencie aniżeli 65%, jako gatunku najwyższego. W myśl powołanego rozporządzenia zakazane jest używanie w zakładach przemysłowych do przerobu i wszelkiego rodzaju wypieku mąki pszennej i żytniej, pochodzącej z przemiału nieodpowiadającego powyższym normom. Władze powiatowe administracji ogólnej są uprawnione do kontroli nad przestrzeganiem powyższych postanowień. Winni przekroczenia powyższych zakazów ulegną grzywnie do 10.000 zł. lub karze aresztu do 6 tygodni. Z orzeczoną karą może być połączona konfiskata przedmiotów, do których odnosi się czyn przestępny.

W skutek tego przeprowadzono na razie próbne przemiały żyta w obecności Władz i reprezentacji młynarstwa, celem ujednostajnienia typu mąki żytnej 70%. Po przeprowadzonych badaniach laboratoryjnych i odbytych konferencjach, zostałe już ustalone w każdych Województwach typy mąki żytnej 70%, które obowiązują obecnie młynarstwo. Próbki tej mąki posiada każde Starostwo, gdzie młyn może ją otrzymać na życzenie. Według tego wzoru mąki, będą się odbywały kontrole przemiału i w razie wykonania lepszej mąki od tego typu, dany młyn zostanie po myśli ustawy ukarany.

Przy tych kontrolach mogą mieć miejsca pewne niewłaściwości, które należy natychmiast zapodawać Kołu młynarzy we własnym dobrze zrozumiałym interesie. Młyny gospodarcze mogą przemielać t. zw. mieszankę na mąkę 70% ale tylko w tym wypadku, gdy ta mieszanka przeznaczona jest na cele osobiste właściciela, a nie na handel.

W sprawie przemiału pszenicy zarządzenie to niedaje żadnej korzyści. W tym kierunku toczą się

pertraktacje z Rządem, celem uzyskania pewnych zmian. Typu mąki pszennej dotychczas nie ustalono i jest nadzieja, że nastąpią pewne zmiany ekonomią wskazane.

## Zebranie młynarzy powiatu Lwowskiego.

Na dniu 9 listopada 1928 r. odbyło się Zebranie wszystkich młynarzy pow. lwowskiego w sali „Gwiazda“ we Lwowie, pod przewodnictwem WP. Starosty

W zebraniu uczestniczyło 47 właścicieli młynów oraz reprezentant „Koła Młynarzy“.

Wszyscy zebrani zostali dokładnie poinformowani o zamiarach i celach Rządu przy wydaniu ograniczenia przemiału żyta na 70% i pszenicy na 65%. Starostwo położyło szczególny nacisk na lojalne wykonanie ustawy przemiału i oświadczyło, że użyje wszelkich środków na opornych młynarzy a weźmie w ochronę tych, którzy ustawy będą dotrzymywali.

Przedłożona próbka typu mąki żytniej zadowoliła ogół młynarzy.

W sprawie kontroli wykonania ustawy o przemiale, zebranie uprosiło Starostwo, aby uwzględniło wszystkie czynniki techniczne z przemiałem związane, oraz powiadomiło i pouczyło wszystkie Gminy o obowiązującym przemiale, co w wysokim stopniu ułatwi młynarstwu zastosowania się do tego.

Zebranie uważając akcję Rządu w poprawie bilansu handlowego za konieczną, zdeklarowało się do ścisłego przestrzegania wydanej ustawy.

Jest nadzieja, że współdziałanie młynarstwa z dążeniem Rządu wyda pozytywne wyniki, tembardziej, że Starostwo w wykonaniu ustawy współdziała z Organizacją przemysłu.

## Samowystarczalność gospodarcza.

W zrozumieniu niebezpieczeństwa, grożącego Państwu z powodu długotrwałego deficytu w bilansie handlowym nastąpiła samorzutna konieczność zahamowania przywozu do Polski towarów zagranicznych, rozbudzenia patrjotyzmu gospodarczego w społeczeństwie i propagowania wytwórczości krajowej. Doradca Banku Polskiego Mr. Scharles Dewey wykazał w swojem sprawozdaniu, że jesteśmy Narodem wysoce lekkomyślnym, gdyż sprowadzamy nadmiar towarów takich, które produkujemy w kraju. Należy się raz otrząsnąć z tego zamiłowania do wyrobów zagranicznych, już nie choćby z patrjotyzmu, lecz we własnym dobrze zrozumiałym interesie. Każda gotówka pozostawiona w kraju przez zakup towaru krajowego, wzmacnia przedewszystkiem wytwórczość, daje zarobek bezrobotnym, polepsza płace i dobrobyt daje pełne zadowolenie.

Przejęci głęboką troską o przyszłość gospodarczą kraju, winniśmy współdziałać ze wszystkimi czynnikami w wielkiem dziele naprawy bilansu handlowego. Narody zachodnie dobrze zrozumiały wartość bilansu handlowego i choć bogate, propagują jednak zakup towarów własnych. Nic też dziwnego, że my wyniszczeni wojną i przejściami ekonomicznemi musimy dbać o jutro i wytężać swoją energję do poprawy sytuacji gospodarczej. Młynarstwo wiele może zdziałać w tem zbożnem dziele, wszystkie maszyny i urządzenia w większej części wytwarzane są już dzisiaj w kraju, a jakość tychże zupełnie nieustępuje miejsca wyrobom zagranicznym. Silne przyzwyczajenie do wyrobów zagranicznych nie pozwala na rozwój wytwórstwa krajowego, jednak obecnie na głos całego społeczeństwa i młynarstwo musi współdziałać dla własnego dobra i własnej egzystencji. D l a t e g o z a n i m k u p i s z t o w a r z a g r a n i c z n y o b e j r z y j t o w a r k r a j o w y.

## Do Członków Koła Młynarzy.

Upraszamy o wyrównanie zaległych wkładek a tem samem o oszczędzenie nam kosztów urgensów.

## Komunikaty Stowarzyszenia.

### DO WŁAŚCIELI MŁYNÓW.

Dobry kierownik młyna i pod młynarz to powodzenie młyna. Związek Koła młynarzy dbając o przemysł młynarski, poleca ukwalifikowanych młynarzy i może o Nich udzielić dokładnych informacji. We własnym interesie prosimy się zwracać do Związku Koła młynarzy, gdyż inne pośrednictwa tylko szkodzą przeprzemysłowi.

### ZJAZD KIEROWNIKÓW MŁYNOW.

Dnia 29. sierpnia br. odbył się Zjazd kierowników młynów w sali Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie.

W Zjeździe brało udział około 40 kierowników młynów. Jako przewodniczącego Zjazdu obrano p. Daszkiewicza, sekretarza p. Budkę. Przedmiotem obrad była sprawa organizowania wszystkižh kierowntków i wyrobienia pewnych wpływów u miarodajnych czynników na poprawę bytu kierowników. Temat ten omawiany tyle razy, wykazał i na tym Zjezdzle, że powodzenie z organizowanie zawisłe jest tylko od jedności, posłuchu, i poszanowania własnej swej godności zawodowej.

Organizacja Koła młynarzy wiele w tym kierunku zrobiła, jeżeli zaś nie ma takich dodatnich efektów ja-

kichby sobie życzono, to w pierwszym rzędzie brak zrozumienia, tych wyżej zapodanych konieczności. Bezproduktywna krytyka, lub stwarzanie całych szeregów nowych organizacji; nie poprawi obecnego stanu, bo gdy trudno z organizować w jednej organizacji członków na tej zasadzie, to niemożliwe jest wykonanie w kilku naraz w organizacjach. Nie potrzeba bliżej dodawać o ujemnych skutkach i gorszych następstwach przy rozbijaniu się na kilka organizacji. Koło młynarzy widzi wszystko naprzód i zwraca uwagę interesowanym na drogi, którymi kroczyć potrzeba, aby nie było za późno. Wszyscy bez wyjątku uznali, że powinna być tylko jedna organizacja Koła młynarzy i do zjednoczenia się w niej winni wszyscy dążyć. W dyskusji brali udział Blicharski, Kwiatkowski, Dobrowolski Hupałowski, Adaszyński, Otocki.

Uchwalono: 1) przy Kole młynarzy powołać do życia Komitet Starszyzny złożony z 10 osób, któryby osądzał wszystkie karygodne przekroczenia kierowników w zawodzie młynarskim. Wyroki takiej starszyzny będą obowiązywały wszystkich kierowpików.

2) Ustalić pewne normy przy egzaminach młynarskich, któreby uniemożliwiły pogorszenia bytu istniejących młynarzy.

3) Zwrócić się do Koła Młynarzy, by na Walnem Zgromadzeniu tegoż ustalono wzajemny stosunek wszystkich kierowników młynów.

Wszyztkie uchwały polecono Komitetowi Zjazdu do wykonania.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Zjazd został rozwiązany a przewodniczący prosił obecnych, by szerzyli hasła jedności i wspólnej pracy z Kołem młynarzy.

## NEKROLOG.

Dnia 22 września br. przeniosła się do wieczności Zofja Inglot, żona Prezesa Koła młynarzy, która jako pierwsza z inicjatorek zreailizowania zakupu sztandaru, stale interesowała się ruchem w przemyśle młynarskim. W pogrzebie, który się odbył w Stryju dnia 24 września wzięła udział i delegacja młynarska z sztandarem. Cześć Jej pamięci.

## FUNDUSZ ZAPOMOGOWY.

Wielu członków korzysta z tego funduszu. Dotychczas rozdano zapomóg na łączną kwotę zł. **1186.83** z czego p. Karol Preisner otrzymał zł. 160.—. Informacje te podajemy dla wyrobienia sobie pojęcia dobrodziejstwa tego funduszu.

## EGZAMINA MŁYNARSKIE.

W dniu 28 października 1928 r. odbyłe się egzemina w biurach Koła młynarzy we Lwowie. Komisja egzaminacyjna, w której uczestniczyli: Stanisław Inglot, kierownik młyna handlowego w Stryju; Reinhold Schuster, dzierżawca młyna w Ponikowicach; Franciszek Jacyna, kierownik młyna w Brzeżanach; Jan Łotocki, dzierżawca młyna w Skołoszowie i Jan Jaki, kierownik młyna we Lwowie zbadała dokładnie zdolności zawodowe wszystkich kandydatów.

Następujący kandydaci otrzymali świadectwa uzdolnienia:

*na kierowników do młyna handlowego:*

Kurek Stanisław, Ornatowski Stanisław, Majer Piotr;

*na kierowników do młyna gospodarczego:*

Stachów Semko, Manweiler Jan, Domaracki Józef, Podniestrzański Józef, Demski Antoni, Mamczak Bronisław, Kamula Michał;

*na podmłynarzy do młyna handlowego:*

Kurek Roman, Scherer Adolf;

*na podmłynarzy do młyna gospodarczego:*

Maksynów Piotr, Braniec Mykieta, Kruba Aleksander, Kulik Juljan, Strowski Sylwerjusz, Wiśniowski Michał, Lang Jan, Malarczuk Jarosław, Koluch Stanisław, Waszkiewicz Jan, Andruszko Mirosław, Zadorożny Stanisław, Łeszczuk Miron, Łukowy Stefan, Funkenstein Maks, Łazurko Onufry, Góralny Wasyl, Dziki Jan, Domaracki Władysław.

## ZAPŁACILI ZA PRENUMERATĘ OD 19 CZERWCA DO 8 LISTOPADA 1928 R.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Baniżowa Anna | | 1, 2 | kw. | 1928 |
| Szczyrba Daniel | | 3, | „ | „ |
| Hołub Ferdynand | | 3, | „ | „ |
| Hołub Aleksander | | 3, | „ | „ |
| Skorupski Antoni | | 3, 4 | „ | „ |
| Rubin Rudolf | 2, 3, 4 kw. 1927; | 1 | „ | „ |
| Łotocki Jan | 2, 3, 4 „ „ | 1 | „ | „ |
| Andres Daniel | 2, 3, 4 „ „ | 1 | „ | „ |
| Kühner Jakób | | 3, 4 | „ | „ |
| Fedorowicz Stanisław | | 2 | „ | „ |
| Łotocki Piotr | | 3 | „ | „ |
| Łotocki Józef | | 3, 4 | „ | „ |
| Pawlicki Wincenty | | 3 | „ | „ |
| Nikiel Antoni | | 3 | „ | „ |
| Zimmerman Pinkas | | 2 | „ | „ |
| Olkuski Władysław | | 3 | „ | „ |
| Imielski Szczepan | | 2, 3 | „ | „ |
| Reiss Antoni | 2, 3, 4 kw. 1927; | 1 | „ | „ |
| Ch. J. Engelberg | 2, 3 „ „ | | | |
| Gierstel Jakób | 4 „ „ | 1, 2 | „ | 1928 |
| Hubaj Michał | 2, 3, 4 „ „ | 1 | „ | „ |
| Michalczyk Jan | | 3, 4 | „ | „ |
| Bauer Józef | 4 „ „ | 1, 2 | „ | „ |
| Paszkowski Adam | | 2 | „ | „ |
| Zalotyński Michał | 2, 3, 4 kw. 1927; | 1, 2, 3, 4 | kw. | 1928 |
| Neporadny Danyło | | 2, 3 | „ | „ |
| Susek Franciszek | 4 kw. 1927; | 2 | „ | „ |
| Friedman Leib | | 2 | „ | „ |
| Zabłocki Bronisław | | 3 | „ | „ |
| Reiner Leon | | 1, 2 | „ | „ |
| Białorucki Wojciech | 2, 3, 4 kw. 1927; | 1 | „ | „ |

| | | |
|---|---|---|
| Adamowicz Władysław | 2, 3, 4 „ „ 1, 2 | kw. 1928 |
| Werle Filip | 3, 4 | „ „ |
| Rawski Antoni | 2, 3, 4 | „ „ |
| Biliński Antoni | 2, 3, 4 | kw. 1927 |
| Funkenstein Maks | 3 | „ „ |
| Domaradzki Władysław | 3 | „ „ |
| Braniec Mykieta | 3 | „ „ |
| Dr. Juljan Brunicki | 3, 4 kw. 1928 i 1, 2 | kw. 1929 |
| Rippel Ryszard | 2, 3 | kw 1928 |
| Stefanowski Franciszek | 2 | „ „ |
| Hołub Jan | 2, 3, 4 | „ „ |
| Łukowicz Franciszek | 1, 2 | „ „ |
| Lang Jakób | 2, 3 | „ „ |
| Kapusta Wojciech | 1, 2, 3, 4 | „ „ |
| Paszkowski Adam | 3 | „ „ |
| Waszkiewicz Jan | 4 | „ „ |
| Broda Józef | 3, 4 | „ „ |
| Baran Szymon | 4 | „ „ |
| Gerstel Zygmunt | 4 | „ „ |
| Kulik Juljan | 4 | „ „ |
| Wiśniowski Michał | 4 | „ „ |
| Łazurko Onufry | 4 | „ „ |
| Andruszko Miłosław | 4 | „ „ |
| Zadorożny Stanisław | 4 | „ „ |
| Łukowy Stefan | 4 | „ „ |

# Wiadomości podatkowe, prawne i gospodarcze.

## Sprawy podatkowe.

### WYKUPNO ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH I KART REJESTRACYJNYCH NA ROK PODATKOWY 1929.

Izba Skarbowa wzywa właścicieli młynów na zysk obliczonych, do wykupienia świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych (na każdy oddzielny skład, pomieszczenie składowe) na rok 1929.

Świadectwa te i karty wydają od dnia 1 listopada 1928 r. Kasy Skarbowe w siedzibie Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, na podstawie należycie wypełnionych deklaracyj. Blankiety deklaracyj otrzymać można bezpłatnie we właściwym Urzędzie Skarbowym i Opłat Skarbowych, albo w Kasie Skarbowej.

W razie wątpliwości co do kategorji świadectwa przemysłowego, odpowiedniej dla danego przedsiębiorstwa, udzieli wskazówek i wyjaśnień biura Koła młynarzy.

Świadectwa przemysłowe wykupić należy najpóźniej do dnia 31 grudnia b. r.

Podatnicy ponoszą całkowitą odpowiedzialność za niewykupienie właściwego świadectwa przemysłowego w myśl obowiązujących przepisów.

Prowadzący przedsiębiorstwa po dniu 31 grudnia b. r.: a) bez świadectw przemysłowych, b) na podstawie nieodpowiednich świadectw przemysłowych wzgl. bez karty rejestracyjnej — ulegną w myśl art. 98 ustawy, karze pieniężnej: w wypadku a) od 3 do 20-krotnej kwoty nieuiszczonej za świadectwo, w wypadku b) do wysokości 3-krotnej kwoty, stanowiącej różnicę między ceną właściwego a posiadanego świadectwa przemysłowego wzgl. należną opłatę za kartę rejestracyjną.

Kara nie zwalnia od obowiązku nabycia właściwego świadectwa przemysłowego wzgl. karty rejestracyjnej.

Nadto od całej zaległej kwoty pobrane zostaną przepisane kary za zwłokę.

## Reforma ustawy o podatku obrotowym

była przedmiotem obrad komisji podatkowej Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie, która odbyła się dnia 3 b. m. pod przewodnictwem r. Thoma. Po wygłoszeniu referatu przez konsulanta podatkowego Izby d-ra Munda rozwinęła się bardzo ożywiona dyskusja w której wzięli udział prawie wszyscy członkowie komisji. W wyniku obrad wypowiedziano się: 1) za pobraniem powyższego podatku tylko raz, a to przy towarach krajowych u producenta, zaś przy towarach zagranicznych na granicy celnej; 2) na wypadek nieuwzględnienia tego postulatu, za utrzymaniem zróżniczkowanych stawek podatku w ten sposób, by przy sprzedaży towarów spożywczych oraz przy hurtownej sprzedaży wszelkich innych towarów wynosiła stawka podatku tylko pół proc., przy drobnej sprzedaży towarów z wyjątkiem spożywczych 1 proc., zaś przy prowizji uzyskanej przy sprzedaży komisowej i przy pośrednictwie handlowem 2 i pół proc.; 3) za skontyngentowaniem podatku w ten sposób, by Rząd na każdy rok podatkowy ustanowił kontyngent, któryby następnie centralna komisja kontyngentowa w Warszawie rozłożyła na poszczególne Izby skarbowe; 4) za zniesieniem świadectw przemysłowych lub przynajmniej za wprowadzeniem ośmiu kategorji świadectw przemysłowych dla handlu.

## Kalendarzyk podatkowy.

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w miesiącu listopadzie b. r. płatne są następujące podatki:

1) do 15 listopada — wpłata II. raty podatków gruntowych za bieżący 1928 r.;

2) do 15 listopada — wpłata państwowego podatku przemysłowego od obrotu osiągniętego w ub. miesiącu październiku przez przedsiębiorstwa handlowe I i II. kategorji i przemysłowe I.—IV. kateg., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

3) w ciągu listopada — wpłata państwowego podatku od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich za III. kwartał r. b. tudzież podatku od lokali i placów niezabudowanych za tenże kwartał;

4) w ciągu listopada — wykupno świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na r 1929;

5) państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7-u dni po dokonaniu potrącenia.

Nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w tymże miesiącu.

## Ustanowienie cła wywozowego na żyto, mąkę żytnią, pszenicę i siano.

W Nr. 85 Dzienniku Ustaw Rozp. Państw. z dnia 29 września 1928 r. ukazało się pod poz. 753 rozporządzenie, przedłużające obowiązujący termin dla cła wywozowego do żyta i mąki żytniej do dnia 31 lipca 1929 r.

Równocześnie pod poz. 754 ukazało się następujące rozporządzenie:

Na podstawie art. 7 ust. a) ustawy z dnia 31 ipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz 777) zarządza się co następnje:

§ 1 Ustanawia się cło wywozowe od pszenicy, wobec czego poz. 246 taryfy celnej wywozowej (Dz U. R. P. z 1925 r. Nr. 76, poz. 536) otrzymuje brzmienie następujące:

| Pozycja taryfy celnej | Nazwa towaru |
|---|---|
| 246 | Pszenica |

Cło od 100 kg.
20 zł.

Uwaga: pszenica, za pozwoleniem Min. Skarbu bez cła.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1928 r. i obowiązuje do dnia 31 lipca 1929 r. włącznie.

Również na siano ustanowiono cło wywozowe (Dz. U. R. P. z dnia 29 września 1928 r.) w wysokości 15 zł. od 100 kg z ważnością do dnia 31 lipca 1929 r.

Od siana nadanego do wywozu za granicę za dokumentem przewozowym najpóźniej w przeddzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, cło wywozowe nie będzie pobierane w ciągu dni 20 po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 27 września 1928 r.

## Regulowanie cen.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dnia 19 lipca b. r. (Dz. U. Nr. 87, poz 761), o uregulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły, przekazuje uprawnienia do regulowania tych cen wojewodom, wzgl. powiatowym władzom administracyjnym i zarządom gmin. Podstawą do wyznaczenia cen mają być koszta produkcji i gospodarczo usprawiedliwione koszta wymiany, po uprzedniem zasięgnięciu opinji Komisji do badania cen, składających się w równej części z przedstawicieli konsumentów, oraz producentów i handlu. Rozporządzenie obowiązuje do 31 grudnia 1929 r.

## Jak karmić krowy.

Wiadomo ogólnie jak ważną przyczyną wpływającą na niską mleczność naszych krów zimą jest niedbałe ich utrzymanie, brak ściółki, zimno, panujące zwykle w oborze, a przedewszystkiem skąpe i nieproporcjonalne żywienie. Nawet ta krowa, która posiada dziedziczne skłonności do wydawania większych ilości mleka, przy skąpem żywieniu da go mało, gdyż nie będzie miała dostatecznej ilości składników do wytwarzania go. Szczególnie w roku bieżącym, gdy w wielu okolicach kraju zbiory siana, koniczyny, seradeli nie dopisały i są dużo mniejsze aniżeli w latach ubiegłych, przygotowanie brakującej paszy jest sprawą nader ważną i palącą.

Wiadomo z nauki o żywieniu, że krowa mleczna potrzebuje na pokrycie potrzeb życiowych i produkcji mleka pewne ilości białka, znajdujące się w poszczególnych paszach w różnych ilościach. Ilości białka, jakie krowa winna otrzymać, zależą od jej żywej wagi oraz od wydajności mleka. Najwięcej białka zawierają pasze treściwe, mniej siano, koniczyna i seradela, zupełnie małe ilości — słoma i okopowe. Wobec ograniczonej ilości siana w roku bieżącym — tembardziej musimy dążyć do zaopatrzenia się w dostateczną ilość pasz treściwych

Że pasze treściwe opłacają się sowicie, wykaże przytoczony przykład.

Zgodzi się każdy, że krowa, której podstawą żywienia jest sieczka z małą domieszką siana lub koniczyny, zje takiej paszy koło 16 kg., nie da zaś więcej mleka, aniżeli 3—4 litry, chudnąc jednocześnie.

Obliczymy jaki będzie koszt takiego „taniego żywienia" i jaki jego ostateczny rezultat?

Rozchód:

| | |
|---|---|
| 16 kg. sieczki a 7 gr. | = 112 gr |
| 2 kg. siana a 12 gr | = 24 gr. |
| Razem | 136 gr. |

Dochód:

4 ltr mleka a 30 gr. = 120 gr (licząc mleko chude).

Z rachunku wynika, że strata dzienna będzie wynosiła koło 16 gr. czyli przez 30 dni koło 5 zł. Prócz tego przy powyższym sposobie żywienia całą słomę zużyjemy na paszę, tak, że inwentarz będzie stał mokro, co jak zaznaczyliśmy wpływa ujemnie na

mleczność. Nawóz otrzymamy słomiasty i przedstawiać on będzie bardzo małą wartość.

Gdybyśmy tej samej krowie, mogącej dać koło 10 litry mleka zadali niżej podaną ilość pasz, która obliczona jest na tę wydajność mleka i pokrycie potrzeb życiowych zwierzęcia, hodowca będzie zamiast strat miał zyski.

Rozchód:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3 kg | siana | a 12 gr. | = 36 gr. |
| 4 „ | słomy | a 7 „ | = 28 „ |
| 1 „ | makuchu ln. | a 50 „ | = 50 „ |
| 8 „ | kartofli | a 10 „ | = 80 „ |
| 1 „ | otrąb | a 30 „ | = 30 „ |
| | | razem zł. | 224 gr. |

Dochód:

10 ltr mleka a 30 gr. = 300 gr. (licząc mleko chude)

Jak widać z obliczenia dochód dzienny wyniesie około 80 gr., czyli miesięcznie koło 25 zł. Prócz zysku przy powyższym żywieniu, słomy w gospodarstwie starczy, nawóz zaś będzie przedstawiał dużą wartość użytkową.

Dzięki odpowiedniemu mieszaniu pasz treściwych, co jest bardzo wskazane, powoduje się ich lepsze wyzyskanie przez zwierzęta, a więc i potanienie produkcji.

Ceny w miesiącu wrześniu za 100 kg poszczególnych pasz treściwych kształtowały się jak następuje:

Makuch rzepakowy 44 zł. zawiera w 1 kg — 230 gr. białka.

Makuch lniany 52 zł. zawiera w 1 kg — 272 gr. białka.

Makuch słonecznikowy 51 zł. zawiera w 1 kg. 324 gr. białka.

Mączka sójowa, lub orzecha ziem. 53 zł. zawiera w 1 kg — 460 gr. białka.

Otręby 29 zł. zawiera w 1 kg — 113 gr. białka.

Niżej podane zestawienie, uwzględniające ilość poszczególnych pasz, na produkcję 1 litra mleka oraz ich cenę da nam obraz opłacalności.

| Rodzaj paszy | Potrzeba na 1 kg mleka | Cena gr. | Kartofli gr. | Cena gr. | Razem koszt 1 litr mleka gr. |
|---|---|---|---|---|---|
| Makuch rz. | 180 | 8,3 | 500 | 5 | 13,3 |
| „ ln. | 170 | 9,0 | 600 | 6 | 15,0 |
| „ słon. | 140 | 7,2 | 750 | 7½ | 14,7 |
| Mączka | 100 | 5,3 | 900 | 9 | 14,3 |
| Otręby | 350 | 10,2 | 300 | 3 | 13,2 |

(Kartofle można zamienić podwójną ilością buraków). Należy zaznaczyć, że z pośród wyżej wymienionych pasz treściwych oprócz otrąb, makuch lnianych jest najzdrowszy — rzepakowy zaś powinien być spasany w mniejszych ilościach z pewnemi ostrożnościami. Z tablicy wynika, że obecnie najtaniej kalkulują się otręby, należy się jednak spodziewać, że cena ta nie utrzyma się. Natomiast wobec wprowadzenia cła na wywożone z kraju makuchy ceny ich na pewno spadnie i wówczas dla rolnika otworzy się droga do wielkich zysków od mlecznych krów przy należytem karmieniu ich makuchami.

Pasze stanowczo należy nabywać w solidnych firmach, najlepiej w rolniczych centralach handlowych celem uniknięcia zafałszowań oraz nabywania pasz o niepełnej zawartości białka. (Arol).

## O używanie otrąb jęczmiennych.

Polskie organizacje rolnicze rozpoczęły ożywioną propagandę za używaniem otrąb jęczmiennych. Propaganda ta jest wynikiem tegorocznego nieurodzaju traw, który spowodował tak znaczny niedobór paszy dla gospodarstw rolnych, że organizacje rolnicze zmuszone są poważnie oglądać się za możliwemi jej uzupełnieniomi. Związek Polskich Organizacyj Rolniczych zwrócił się do Ministerstwa Rolnictwa z wnioskami, dotyczącemi wprowadzenia ceł wywozowych od siana, słomy, makuchów i otrąb oraz ulgowych taryf kolejowych na przewóz słomy, siana, łubinu, ziemniaków i płatków ziemniaczanych, oraz na transport makuchów importowanych. Środki te wszakże, zatrzymując paszę w kraju i ułatwiając jej dostarczanie do okolic, cierpiących szczególny niedobór, mogą się nie okazać wystarczającemi i nie uchronić wielu gospodarstw od spasania ziarna lub wysprzedaży inwentarza. Wobec tego konieczne jest rozpowszechnienie pasz, które dotychczas są mało używane, mimo, że mają niepoślednią wartość. Chodzi tu przedewszystkiem o otręby jęczmienne, których wartość odżywcza jest duża, a jednak rozpowszechnienie w hodowli jest słabe, z przyczyny niesłusznego uprzedzenia rolników, co winno być zwalczone.

# Pytania i odpowiedzi.

PYTANIE 3.

Posiadam używaną łuszczarkę, która nie czyści dokładnie. Bęben o średnicy 500 mm dług., 550 mm wyłożony wraz z cepami, szmerglem. Cepy nie są do nastawienia. W jakim odstępie muszą być cepy od płaszcza i jaki muszą mieć skos na długości 550 mm? Czy cepy muszą być okrągłe, czy też płaskie?

PYTANIE 4.

Wiele procentów najlepszej mąki pszennej winien młyn otrzymać przy przemiale 2-wagonowym o ile ma wytrzymać konkurencję z młynami dobrze urządzonymi.

PYTANIE 5.

Oddałem walce używane do reperacji do fabryki. Po powrotnem ustawieniu walce pracują źle. Przy

pierwszym środcie otrzymuję 12% mąki, przy 3 i 4 środcie nie dają się walce dobrze złożyć (albo wskutek złych łożysk, albo nieokrągłych wałków, co dla mnie nie jest jasne) i robią mało mąki. Aby uzyskać 60% mąki, muszę ziarno 12—14 razy przepuszczać. Gdzie szukać przyczyny i jak temu zaradzić

## Kronika.

SYTUACJA PRZEMYSŁU MŁYNARSKIEGO W WIELKOPOLSCE. Donoszą nam z Poznania, iż z powodu dość znacznej podaży żyta z początkiem października, spadły ceny o blisko 1·50 zł. na 100 kg, z końcem zaś miesiąca ceny znacznie poszły w górę, z powodu mniejszej podaży wywołanej zapowiedzią dalszych zakupów zboża dla wojska i Banku Rolnego. Z tego też powodu, powstała trudność dla młynów w zaopatrywanie się w żyto, a specjalnie odczuły to młyny leżące na granicy i te ostatnie zaopatrywały się w żyto niemieckie. Podaż na pszenicę w październiku nie była zbyt wielką, mimo stałej zwyżki cen zaś zbyt na otręby nieco się poprawił. Należy zaznaczyć, że wskutek zarządzenia Rządu co do przemiału żyta na 70%, wprowadzonego od 20 października b. r., nastąpiła deorganizacja na rynku, z powodu braku należytej kontroli nad przestrzeganiem rozporządzenia normalizacyjnego. Wiele młynów nie bacząc na nowe obowiązujące rozporządzenie, ofiarowuje mąkę o niższym wymiale niż 70% i w ten sposób uniemożliwia innym młynom zbyt mąki ciemniejszej 70%. Wobec tego wyłania się konieczność kontroli Władzy w młynach i bezwzględne ustalenie jednolitego typu mąki 70% dla całej Polski. W przeciwnym razie Rząd niemógłby uzyskać zaoszczędzenia 5% zapasów krajowych, a normalizacja przyniosłaby straty tym młynom, które przestrzegają wykonania rozporządzenia,

POWSTANIE „ZWIĄZKU WYNALAZCÓW RZ-EJ POLSKIEJ“. W ostatnich dniach został zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych statut „Związku Wynalazców Rz-ej Polskiej. Z radością dowiadujemy się, że instytucja ta, ze wszech miar pożyteczna zaczyna działać w Warszawie (Bracka 8). Związek ten ma jako cel, skupienie wynalazców, we własnej organizacji, roztoczenie opieki nad ich wysiłkami, zapewnienie im rady i pomocy u pracy wynalazczej, oraz przygotowanie rodzimych kadr wynalazców dla bezpieczeństwa narodu w „Wojnie przyszłości“. Związek wydaje miesięcznik: „Wynalazki i Odkrycia“.

POZNAŃSKA WYSTAWA KRAJOWA 1929 R. Z istniejących 8 organizacyj gospodarczych przemysłu spożywczego na terenie Polski, najprzychylniej do PWK odnoszą się organizacje Poznańskiego, Pomorza i Wschodniej Małopolski. Związki z terenu Królestwa nie biorą udziału w Wystawie, co według nich ma być protestem przeciwko stanowisku Rządu w stosunku do młynarstwa. Z młynarstwem Zachodniej Małopolski toczą się pertraktacje. Wystawa młynarstwa umieszczona zostanie w pawilonie spożywczym. Do dnia dzisiejszego nadesłano zgłoszeń na 128 m. kw. na ogólną ilość przewidzianych dla młynarstwa 256 m. kw. Pozostaje więc wolnych 128 m. kw. dla związków: krakowskiego, ewent. warszawskiego i kaliskiego oraz wystaw indywidualnych. Wystawa młynarstwa urządzona zostanie w ten sposób, że na tle indywidualnych wystaw firmowych poszczególnych młynów Związki urządzą część naukowo-dydaktyczną. Przemysł młynarski winien już obecnie rozpocząć przygotowania, jeżeli całość ma wypaść dobrze.

LIGA SAMOWYSTARCZALNOŚCI GOSPODARCZEJ. Minister Spraw Wewnętrznych zalegalizował wczoraj statut „Ligi Samowystarczalności Gospodarczej“ Wedle statutu nowopowstałej organizacji jej jest ugruntowanie i rozbudowa samowystarczalności gospodarczej państwa polskiego, a w szczególności poprawienie bilansu handlowego i płatniczego Polski. Pozatem ma Liga na celu propagandę towarów pochodzenia krajowego.

POWIĘKSZENIE KAPITAŁU BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO. W roku bieżącym jeszcze przystępuje Bank Gosp. Kraj. do powiększenia kapitału zakładowego o 50 miljonów zł. W charakterze udziałowców przystąpią samorządy, łącząc się w grupy, reprezentujące conajmniej jedną dziewiątą część ogólnego kapitału zakładowego, gdyż taka suma daje prawo głosu w Radzie Banku. Województwo śląskie zgłosiło już udział w wysokości 30 milj. zł. Istnieje projekt, aby Bank udzielał samorządom specjalnych pożyczek, umożliwiających wypłacenie udziału na kapitał Banku. Powiększenie kapitału ma umożliwić Bankowi rozszerzenie operacji kredytowych na rzecz samorządów i zapewni mu charakter instytucji finansowej nie tylko państwowej ale i samorządowej.

BILANS BANKÓW W POLSCE. Półroczny bilans polskich banków prywatnych wykazuje zwiększenie się rentowności i zwiększone obroty. Kapitały powiększyły się z 199.9 milj. zł. na 225.7 milj., a rezerwy wzrosły w większym jeszcze stopniu jak kapitał. Wkładki oszczędnościowe wzrosły z 492.3 milj. zł. na 647.1 milj. t. zn. o 31.4%. Kredyty udzielane przez banki (krótkoterminowe) zwiększyły się z 1254.3 milj. zł. na 1572.3 milj. t. zn. o 25%. Na podstawie powyższych danych uważać można, że sytuacja uległa znacznej poprawie.

ZAKUPY ŻYTA. Odbyło się posiedzenie komisji międzyministerjalnej do spraw państwowej rezerwy zbożowej, na którem, po załatwieniu szeregu spraw

bieżących, uzgodniono politykę dalszych zakupów żyta na rezerwę zbożową oraz zakupów przez władze wojskowe. Zdecydowano, że wobec dużej podaży żyta na rynku wewnętrznym, sytuacja ta będzie całkowicie wykorzystaną przez dalsze zakupy, dokonywane przez Państwowy Bank Rolny i władze wojskowe.

NOWELIZACJA PODATKU OBROTOWEGO. Jak się dowiadujemy z najlepiej poinformowanego źródła, minister skarbu rozesłał do zainteresowanych Ministrów i wkrótce wniesie do Sejmu projekt ustawy upoważniającej go do zniżenia stawki podatku obrotowego do 1% dla tych rodzajów przedsiębiorstw handlowych, dla których stwierdzona potrzeba gospodarcza uzasadniać będzie dotychczasowej stawki 2 proc. Poza tem upoważnieniem, projekt ustawy żadnych zmian nie ma zawierać.

WOLNI OD PŁACENIA PODATKU dochodowego są ci, którzy budują domy mieszkalne. Pamiętać jednak należy o tem, że ulga powyższa obowiązuje tylko do roku 1930 włącznie. Zwracamy uwagę naszych czytelników na ten przepis, który niestety, jak zdołaliśmy stwierdzić nawet urzędnikom podatkowym jest mało znany.

## Z giełdy zbożowo-towarowej.

Ubiegły tydzień upłynął spokojnie, przy obrotach małych. Zwyżkowały pszenica, której cena za 100 kg. podniosła się z 46 zł. w początku tygodnia do 47.50 w końcu, mąka pszenna 40% z 78—80 zł. mąka pszenna 65% z 70—72 na 74—76 i otręby żytnie z 26 na 27.50 zł.

Cena żyta wahała się od 36 zł. do 36.75 zł. jęczmienia browarnego od 37—37.25, zł. jęczmień na kaszę od 35 do 35.50 zł.; owsa jednolitego od 36.25 do 37 zł. Otręby pszenne średnie 27—28 zł. bez zmian, to samo otręby grube 28—29 zł. i mąka żytnia 70% 49.50 zł.

Wydawca: „KOŁO MŁYNARZY“. Drukarnia „Narodowa“, Lwów, Szajnochy 1. 2. — Tel. 21-35

Redaktor odpow.: Inż. Marjan Bruliński